

tigvæsenet. Naar man nu samtidig betragter Forholdene i den Kommune, hvorfra han er vandret ud, saa kan det jo godt være, at der ligeledes der er overflødig Arbeidskraft, og det er jo ogsaa en meget rimelig Grund til at vandre ud, at der er overflødig Arbeidskraft i Kommunen. Denne Udvandring fra Kommunen vil altsaa bevirke, at de tilbageblevne Arbeidere i Kommunen kunne faae tilstrækkeligt Arbejde, og vil saaledes medføre en Lettelse for Fattigvæsenet. Dette, mine Herrer, er under den Forudsætning, at der er rigelig Arbeidskraft. Er der Trang paa Arbeidskraft i den Kommune, i hvilken han vandrer ind, vil dette naturligtvise være en Fordel for Kommunen, som faar een Arbejder til, og saa kan det maaske siges, at der er nogen Rimelighed i, at Kommunen, naar den slider hans Arbeidskraft op, ogsaa senere skal paatage sig hans Forsørgelse. Man opstiller altsaa her det Princip, at den Kommune, der benytter en Mand's Arbeidskraft, der slider ham op, ogsaa skal forsørge ham. Jeg vil nu spørge, om den 18 Aars Arbejder — det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds talte igaar om disse unge og raske Arbeidere, der vandrede ud fra deres landlige Hjem og senere kom tilbage dertil efter at være opslidte og befmittede med Lafter o. s. v. — der er raske og dygtige, bliver opslidt, fordi han arbejder til han er 23 Aar gammel, og om det er naturligt, at han, fordi han har været 5 Aar i en Kommune, saa vil falde denne til Byrde. Nei, mine Herrer, 5 Aar, som er den nu gjældende Frist, og som jeg antager, at de fleste helst ville holde fast paa — at gaae saa vidt som det ærede Medlem for Beile Amts 3die Valgkreds tror jeg ikke, at der kan tænkes paa — 5 Aar, antager jeg, at Enhver maa indrømme, er en Periode, som maa siges at være et temmelig forsvindende Tidsrum i Forhold til et Menneskes arbejdsføre Levetid. Naar en Arbejder bliver arbejdsfør, om jeg maa bruge dette Udtryk, naar han er 18 Aar, saa vil han blive ved at kunne arbejde indtil sit 50 til 60 Aar. Svad er 5 Aar at regne i Forhold dertil. Derimod vil en længere Tidsperiode t. Ex. 15 Aar — jeg vilde nu foretrække 20 Aar — i vedkommende Kommune under Forudsætning af, at den Paagjældende har gjort den Gavn med sin Arbeidskraft, at Kommunen har benyttet hans Arbeidskraft, naturlig kunne føre til at kaste denne Person's Forsørgelse over paa Kommunen. Der var en anden urigtig Forudsætning, som den ærede Taler, som jeg har nævnt, gik ud fra igaar, og det var den, at han troede, at de, der i Almindelighed udvandrede, vare disse unge og raske Folk fra Landet. Mine Herrer! De unge, dygtige og raske Arbeidere vandre ikke ud; de, der ere vel fliske til at arbejde i deres Hjem, ville for det Meste ogsaa faae Arbejde der; det er de flette, vidtløftige Personer, eventyrlige Personligheder, som Ingen gjerne vil have at gjøre med, de, der

have Anlæg til at blive Bagabonder, det er dem, der vandre ud. Naar disse komme til de store Kjøbstæder, kan det undertiden lykkes dem at slide for Jøden i 5 Aar for at underholde sig, de gifte sig og stiftede Familie, og efter 5 Aar komme de til Fattigvæsenet. Det er ikke de unge raske Mennesker, man berøver en Kommune og lægger over paa en anden, nei, det er Udstudet fra den ene Kommune, som vandrer over til den anden, der kommer til at falde denne til Byrde. Naturalt, mine Herrer, er det ingenlunde min Mening at ville benegte, at der fra en Kommune kan vandre dygtige Arbeidere ud. Det kan jo saaledes, for maaske at tage det mest praktiske Tilfælde, meget ofte være, at der fra Landet vandrer unge, raske Arbeidere ind til Kjøbstæderne; men jeg siger, at disse dygtige Arbeidere, som komme til Kjøbstæderne, navnlig for at forbedre deres Kaar, ogsaa i Reglen ville være i Stand til at forbedre de Vilkaar, hvorunder de leve; det er ikke dem, der falde Fattigvæsenet til Byrde, dem kunne vi lade være fuldstændig ude af Betragtning. Det er de flette Subjekter, som udvandre, der blive kastede paa en Kommune, blot fordi de have opholdt sig fem Aar i den. Der er allerede blevet gjort opmærksom paa — jeg tror, at det var af den ærede sidste Taler — hvorledes der ved at gjøre et kort Ophold til det egentlige konstituerende Moment for Forsørgelsespligten, kan komme en meget uheldig Fordeling af Fattigbyrden paa de forskjellige Kommuner. Jeg vil ikke tale om Kjøbstæderne, thi jeg veed meget vel, at det ikke gaar an særlig at tale Kjøbstædernes Sag, men jeg vil tage Sagen ganske i Almindelighed og henlede Opmærksomheden paa f. Ex. en Landkommune, som bliver lykkelig gjort med et Fabrik anlæg, fordi der tilfældigtvise findes Vandkraft der, som kan udbyttes. Der oprettes altsaa en Fabrik i denne landlige, idylliske Kommune, og saa strømmer paa en Gang en Mængde Arbeidere til. Fabrikken drives maaske uheldigt, maa standse, der kommer Striker imellem Arbejderne, Fabrikherverne stoppe paa en Gang Arbejdet, og da Fabrikken har gaet maaske i fem Aar, komme alle disse Arbeidere med Kone og Børn, som de imidlertid have lagt sig til, paa en Gang over paa denne Kommune. Eller, for at tage et endnu mere praktisk Exempel, vil jeg nævne de Landkommuner, der ligge op til Fabrikbyer; f. Ex. de, der ligge omkring Kjøbenhavn. Gaa blot en Gang ud, mine Herrer, paa Utterslev Mark og se, hvorledes der er fyldt med Arbeidere, der have deres Erhverv i Kjøbenhavn. Er det nu billigt, at, fordi en saadan Arbejder har kunnet naae at leve i fem Aar i Kommunen uden at modtage Fattigunderstøttelse, at han saa for hele sin Livstid — naar han en Gang har holdt fem Aar ud i en Kommune, vandrer han vel neppe andetsteds hen — maaske med Kone og Børn skal falde denne Kommune til Laft? Jeg tror, at de Herrer,